

به نام خداوند جان و خرد

خرم آبادیش به سوی شهرشاد

محمد اسکندری

پریسا حاتموند

هادی یگانه جم

سرشناسه: اسکندری، محمد، ۱۳۶۵.

عنوان و نام پدیدآور: خرم آباد پیش به سوی شهر شاد/ محمد اسکندری، پریسا حاتموند، هادی یگانه‌جم.

مشخصات نشر: خرم آباد: اردیبهشت جانان، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۵۱ص: مصور (رنگی).

شابک: ۰-۸۹-۷۸۲۲-۷۸۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: khorramabad (Iran)

موضوع: خرم آباد- آثار تاریخی.

موضوع: khorramabad (Iran)- Antiquities

موضوع: لورستان- آداب و رسوم و زندگی اجتماعی.

موضوع: Lorestan (Iran:Province)- Social life and customs

شناسه افزوده: خرم آباد، پریسا، ۱۳۹۸.

شناسه افزوده: یگانه‌جم، هادی، ۱۳۹۸.

رده بندی کنگره: ۲۰۸۵/۵SR

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۵۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۷۷۷۴۹۷۲

خرم آباد پیش به سوی شهر شاد

محمد اسکندری - پریسا حاتموند - هادی یگانه‌جم

ناشر: اردی بهشت جانان

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۸

لیتوگرافی - چاپ: طاهر

مدیرفنی: الهام رضایی

امور رایانه: زینب بهنام

طراحی جلد: ستار ساکی

قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۲۲-۸۹-۰

نشانی انتشارات: خرم آباد- خیابان انقلاب- ابتدای خیابان ناصرخسرو- تلفکس: ۳۳۲۳۵۵۳۴-۰۶۶

همراه: ۰۹۱۶۸۵۰۷۶۵۲

پیشگفتار

شادی، به عنوان یکی از مهمترین عوامل تأثیرگذار بر زندگی آدمی، در تمامی علوم مورد توجه بوده و خواهد بود. تحقیقات نشان می‌دهد شادی در سلامت جسمانی و روانی افراد تأثیر مستقیم دارد. افراد شاد در مقایسه با افراد غمگین احساس رضایت بیشتری از زندگی دارند که همین مساله باعث ایجاد احساس امنیت، سهولت تصمیم‌گیری، داشتن روحیه‌ی مشارکتی و ... در آنها شده است. عوامل مختلفی بر شادی تأثیرگذار هستند، یکی از این عوامل که به تازگی مورد توجه محققان قرار گرفته، بحث طراحی شهری و نحوه شهرسازی و استقرار شهرها در نقاط مستعد برای شادی است، که تحت عنوان شهر شاد مطرح گردیده است. نگارنده برای جابجاء و وعه حاضر با توجه به پتانسیل‌های شهر خرم‌آباد و انجام مطالعات در حوزه شهر شاد با الگوگیری از مدل‌های ارائه شده توسط محققین پیشین و مشورت صاحب‌نظران به استخراج مولفه‌هایی در راستای شهر خرم‌آباد پرداخته، با حرکتی نوآورانه مدلی ترکیبی با ده مولفه، برای خرم‌آباد پیش به سوی شهر شاد ارائه نموده است. با توجه به مبانی نظری و تئوری (که در چند مولفه فاقد مبانی تئوریک بودند) هر یک، از مولفه‌ها را تعریف و سپس مصادیق مربوط به هر مولفه و شاخص‌های آن آورده شده است؛ که خواننده هر چه راحت‌تر و ملموس‌تر بتواند شهر خرم‌آباد را به عنوان شهری در مسیر شهر شاد در ذهن تحلیل نماید. از ویژگی‌های خاص این کتاب جنبه‌ی جدید بودن آن است زیرا کتابی از این دسته با ماهیت شهر شاد، در دنیا بسیار اندک و شاید به جرات بتوان گفت فقط یک مورد در سال ۲۰۱۳ توسط یک روزنامه نگار آمریکایی تألیف گردیده است. از آنجا که موضوع کتاب در

قالب یک مدل علمی ارائه شده لذا به صورت یکپارچه و بر اساس مؤلفه‌ها تنظیم گشته است. روی سخن در این کتاب به مردم تمام دنیاست، باشد که با معرفی خرم‌آباد این بهشت گمشده با تمامی جاذبه‌هایش گامی هر چند کوچک در جذب گردشگران داخلی و خارجی برای سفر و دیدن این شهر زیبا برداشته، که حق هر بیننده خوش ذوقی است که از تمامی نقاط زیبا، جذاب، تاریخی و شگفت انگیز دنیا دیدن نماید. شهر خرم‌آباد در بسیاری از مؤلفه‌ها شهری شاد بوده ما در بعضی از مؤلفه‌ها نیز برنامه‌ریزی و تلاش دست‌اندرکاران امر را جهت ارتقاء نفوذ و ای حرکت هر چه سریع‌تر خرم‌آباد به سوی یکی از شادترین شهرهای دنیا می‌طلبیم.

مؤلفه‌های موجود در شهر خرم‌آباد با بسیاری از مؤلفه‌های یک شهر شاد منطبق است، اما در برخی از مؤلفه‌ها از برنامه‌ریزی و تلاش دست‌اندرکاران امر را جهت ارتقاء و تقویت مؤلفه‌ها ضعیف، برای حرکت هر چه سریع‌تر خرم‌آباد به سوی یکی از شادترین شهرهای دنیا می‌طلبید. در پایان از تمامی کسانی که در تهیه، تنظیم و نگارش این کتاب ما را یاری نمودند تقدیر و تشکر نموده، از آنجا که با توجه به تعداد زیاد، امکان تقدیر از تک هنرمندان و عکاسان را نداشته، لذا تقدیر و تشکر می‌نماییم از تمامی هنرمندان و عکاسان خوش ذوق خرم‌آبادی که استفاده از عکس‌هایشان باعث به تصویر کشیدن زیبایی‌های این شهر رازگونه در مجموعه حاضر گردید. سپاس خالص را که یاری‌گر ما در گردآوری و تدوین این اثر بود؛ باشد که گشایش‌گر راهی برای محققین بعدی در جهت انجام تألیفات بیشتر در این زمینه گردد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۲	خرم آباد
۱۵	شهرشاد
۱۹	قدرت طبیعت و فضای سبز
۲۲	خرم آباد شهر هزار چشمه
۲۳	چشمه کیو
۲۴	چشمه گلستان
۲۵	سابق شاه آباد
۲۷	چشمه گلاب سنگی
۲۸	رودخانه خروشان
۲۹	خرم آباد سرزمین آشارها، خروشان و شگفت انگیز
۳۰	آبشار بیشه
۳۱	آبشار نوژیان
۳۲	آبشار گریت
۳۴	آبشار وارک
۳۵	آبشار دره گرم
۳۶	کوه های شهر خرم آباد
۳۷	پارک ها و فضای سبز
۳۷	پارک جنگلی مخمل کوه
۳۸	پارک جنگلی شوراب
۴۰	پارک کیو
۴۱	پارک زیباکنار
۴۲	پارک شاپوری
۴۳	بام لرستان
۴۵	سرمایه اجتماعی
۵۸	آب و هوا
۶۹	برپایی برنامه های شاد و مفرح
۸۱	موسیقی و رقص لری

۸۳	رقص چوبی
۸۴	رقص سنگین سما
۸۶	رقص سه پا
۸۷	رقص دوپا
۸۸	رقص دستمال
۸۹	رقص چوب
۹۱	رقص تارو تار
۹۲	آثار تاریخی و باستانی
۹۴	قلعه زکالان
۹۵	قلعه شهنشاه یا قلعه کوشه
۹۷	غارهای شهر خرم‌آباد
۹۷	غار کلندر
۹۸	غار کوهگان
۹۹	غار کنجی
۱۰۰	غار قازه
۱۰۱	غار پاسنگر
۱۰۱	پل شکسته
۱۰۳	پل کشکان
۱۰۴	پل آجری
۱۰۵	بازار میرزا سیدرضا یا کاروانسرای میرزا سیدرضا
۱۰۶	معبد مهری
۱۰۷	مناره آجری
۱۰۸	سنگ نبشته
۱۱۰	رفت و آمدهای کوتاه
۱۱۲	تفریحات ارزان قیمت
۱۱۹	آلودگی بصری
۱۳۴	سطح درآمد
۱۳۷	میزان پیاده‌روی نسبت به اتومبیل محوری
۱۴۰	خرم‌آباد پیش به سوی شهر شاد
۱۴۷	منابع

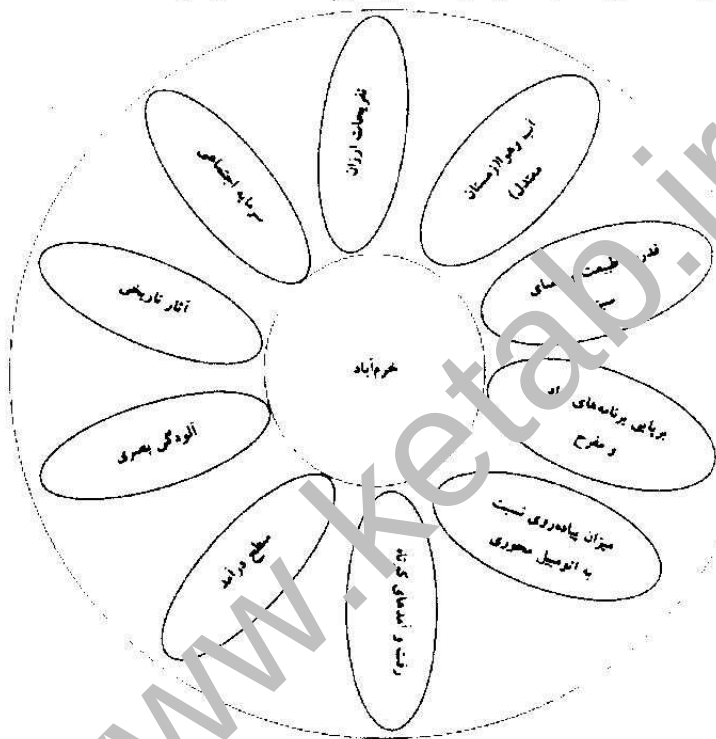
مقدمه

بشر در طول تاریخ پر فراز و نشیب خود همواره در جستجوی پاسخ به این سؤال بوده است که چگونه می‌تواند زندگی بهتری داشته، بنابراین همواره به دنبال شناسایی عواملی برای افزایش لذت از زندگی در جهت فراهم نمودن آرامش و شادمانی برای خود بوده است. شادی، به عنوان یکی از خلیات اساسی در زندگی فرد نقش مهمی در چارچوب حیات روانی و اجتماعی او بازی می‌کند و لازمه‌ی زندگی اوست. وجود شادی در زندگی باعث ایجاد انجیزه، آرامش، تلاش و تحرک، خلاقیت، نوآوری و حرکت به سمت جلو می‌شود. بنابراین عوامل ایجاد کننده شادی، همواره مورد توجه محققین و پژوهشگران مخف بوده است. از جمله عواملی که به تازگی در ایجاد شادی مطرح گردیده تأثیر طراحی، داشتن برنامه‌ریزی، ایجاد فضاهای شهری شاد، نحوه استقرار شهرها در نقش و مساعد و همچنین عوامل انسانی و اجتماعی مربوط به مردم یک شهر برای ایجاد شادی است که پیرامون موضوعی تحت عنوان شهر شاد مطرح گردیده است. شهر شاد دارای مؤلفه‌هایی است که همه جانبه شرایط را برای ایجاد شادی در بین مردم فراهم می‌کند، البته با توجه به نحوه استقرار شهر و وجود اختلافات تاریخی، فرهنگی، اجتماعی و... می‌توان مؤلفه‌های مختلف و متفاوتی را برای آن در نظر گرفت. اما بعضی از مؤلفه‌ها از جمله وجود فضاهای

طبیعی، پیاده‌روی و پیاده‌محوری، میزان درآمد، میزان آلودگی بصری و وجود تعاملات اجتماعی در اکثر تعاریف مشترک است.

مطالعه کتاب شهر شاد «مونت گومری» و همچنین مشاهدات نگارندگان در شهر خرم‌آباد با تمامی جاذبه‌هایش که هر کدام مصادیقی برای مؤلفه‌های شهر شاد است، باعث ایجاد ایده و همچنین عزم جدی برای گردآوری و تألیف این مجموعه گردید. آنچه که مسلم است شهر خرم‌آباد دارای مؤلفه‌های بی‌نظیری است که این شهر را هرچه بیشتر به سوی یک شهر شاد پیش می‌برد، بسیاری از مؤلفه‌ها خرم‌آباد مصداق شهر شاد است، اما در بعضی از مؤلفه‌ها نیز برنامه‌ریزی و اجرا برای تقویت و ارتقاء آن لازم است، که بتوان در آینده نزدیک خرم‌آباد به عنوان یک شهر شاد و بی‌نظیر یاد نمود؛ همچنان که وجود جاذبه‌های خاص تاریخی، طبیعی و انسانی در این شهر، به تازگی باعث معطوف شدن توجه گردشگران داخلی و خارجی به این بهشت گمشده شده است. این شهر برای نخستین بار در ایران از سوی دفتر منطقه‌ای سازمان ملل به عنوان یک شهر نمونه گردشگری انتخاب گردیده است. در مجموعه حاضر، ترجیحاً به مطالعات صورت گرفته و مشورت با متخصصان امر مدلی در راستای توسعه کتاب استخراج، ترکیب و ارائه شده است. قدرت طبیعت و فضای سبز، آب و هوا (زمستان معتدل)، سرمایه اجتماعی، آثار تاریخی و باستانی، برپایی برنامه‌های شاد و مفرح (موسیقی و رقص لری)، تفریحات ارزان قیمت، سطح درآمد، رفت و آمدهای کوتاه، آلودگی بصری و میزان پیاده‌روی نسبت به

اتومبیل محوری، ده مؤلفه‌ای هستند که با توجه به شرایط مختلف انسانی، طبیعی، تاریخی و فرهنگی برای شهر خرم آباد در نظر گرفته شده است.

مبانی تئوری و نظری مربوط به هر یک از مؤلفه‌ها به صورت خلاصه و با توجه به منابع علمی معتبر مطرح و سپس مصادیق هر مؤلفه با توجه به شاخص‌های موجود بیان شده و در قالب عکس‌هایی از مصادیق برای خواننده به صورت ملموس و عینی ارائه گردیده است. اثر حاضر را می‌توان به عنوان یک اثر با ویژگی‌های توصیفی و کاربردی دانست، زیرا نگارندگان از یک سو پتانسیل‌ها و نقاط قوت شهر را با مصادیق توصیف نموده و از سوی

دیگر با ارائه مصادیق، مولفه‌های ضعیف‌تر را مورد بررسی قرار داده، به نحوی که به عنوان پیشنهاداتی برای برنامه‌ریزان و مسئولان شهری جنبه کاربردی و عملی داشته باشد. کتاب حاضر با خروج از مباحث تئوریک و ورود به مصادیق و کاربردها جنبه نوآوری و عمل را در پیش گرفته، که خوانندگان کتاب را داخل و خارج کشور را با جاذبه‌های منحصر به فرد این شهر آشنا نمایند.

خرم‌آباد

خرم‌آباد بزرگترین شهر رنشین، بیست و سومین شهر پرجمعیت ایران و مرکز استان لرستان است. در جنوب غربی ایران قرار دارد. جمعیت خرم‌آباد طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران، ۳۷۳۴۱۶ نفر بوده است. شهر خرم‌آباد شهری کوهستانی با بافت طبیعی - دره ای بوده که زیبایی خاصی به این شهر داده است؛ دره ای با طول و درازای ۱۵ و پهنای ۱۰ کیلومتر در بین رشته کوههای زاگرس به سردر رودی تحت عنوان خرم رود از میان آن و داشتن آب و هوایی معتدل با بارندگی‌های ویژه در فصل‌های بهار و زمستان که این شهر را به یکی از پربارترین شهرهای ایران تبدیل کرده، با ارتفاعی ۱۱۴۷۸ متری از سطح دریا وجود منابع آب زیرزمینی و چشمه‌های درون شهری بسیار که گویی شهر بر روی آب بنا نهاده شده، شهری با تاریخ و فرهنگ کهن با آثار تاریخی و باستانی فراوان، خارق‌العاده و قدمت سکونت بیش از ۵۴ هزار ساله با مؤلفه‌های مختلف و متنوع که تجسم آن به سختی در پهنای ذهن می‌گنجد. به نحوی

که القابی چون سرزمین آبشارهای خروشان، شهر هزار چشمه، جنگل‌های وسیع بلوط، سرزمین مفرغ، شهر تاریخ، فرهنگ، تمدن و هنر، شهری رازگونه، دره خرم و... به آن داده شده و این در حالی است که بسیاری از جاذبه‌های آن هنوز ناشناخته باقی مانده‌اند. خرم‌آباد پس از جدایی استان لرستان از خوزستان در سال ۱۳۰۴ خورشیدی به عنوان مرکز استان تعیین و شهرداری آن نیز در سال ۱۳۰۵ تأسیس گردید. ساکنین این شهر مردمان لر و اک هستند که بخشی از مردم لر فیلی به‌شمار می‌آیند. گویش اصیل مردم این شهر لری خرم‌آبادی است.

عکس (۱): تصاویر شهر خرم‌آباد از نماهای مختلف